

Vårgårda kommun

Strategi	Policy
Program	Riktlinje
Plan	Regler

Policy för pension

Beslutat av: Kommunfullmäktige

Datum för beslut: 2020-01-15

För revidering ansvarar: Kommunfullmäktige

Ansvarig verksamhet: Personalavdelningen

Ansvarig tjänsteman: Personalchef

Dokumentet gäller för: Anställda och förtroendevalda i Vårgårda kommun

Dokumentet gäller till och med: 2024-01-15

Innehåll

1	Sammanfattning	3
1.1	Beslutsordning	3
1.2	Pension till anställda	3
1.3	Pension till chefer och nyckelpersoner	3
1.4	Pensionsinformation till anställda.....	3
1.5	Pension till förtroendevalda.....	3
1.6	Tryggande av pensionsförmåner	4
2	Allmänt.....	5
2.1	Bakgrund.....	5
2.2	Syfte	5
2.3	Uppdatering	5
2.4	Beslutsordning	5
3	Pension till anställda	6
3.1	Allmänt	6
3.2	Förmånsbestämd ålderspension – Alternativ KAP-KL.....	6
3.2.1	Allmänt	6
3.2.2	Kostnadsneutralitet	6
3.2.3	Anställda som omfattas.....	6
3.2.4	Eget val	6
3.2.5	Övrigt.....	6
3.2.6	Utbetalning	7
3.3	Särskild avtalspension enligt överenskommelse	7
3.3.1	Beslut	7
3.3.2	Villkor	7
3.3.3	Pensionens storlek.....	7
3.3.4	Utbetalning.....	7
3.3.5	Samordning med förvärsinkomst	7
3.4	Utbetalning av avgångsvederlag.....	8
3.5	Lönevaxling till pension.....	8
3.5.1	Syfte	8
3.5.2	Allmänt	8
3.5.3	Kostnadsneutralitet	8
3.5.4	Påverkan på lagstadgade och kollektiva förmåner	9
3.5.5	Eget val	9
3.5.6	Utbetalning	9
4	Pension till förtroendevalda	10
4.1	OPF-KL	11
4.1.1	OPF-KL Omställningsstöd	11
4.1.2	Aktiva omställningsinsatser.....	11
4.1.3	Ekonomiskt omställningsstöd	11
4.1.4	Förlängt ekonomiskt omställningsstöd.....	11
4.1.5	Aktivitetsrapport	11
4.1.6	OPF-KL Pensionsbestämmelser	11
4.2	Ersättning för förlorad tjänstepensionsförmån	12
5	Pensionsinformation	13
5.1	Anställda	13
5.1.1	Nyanställda och förstagångsväljare	13
5.1.2	Under anställningen	13
5.1.3	Äldre anställda	13
5.1.4	Vid pensionsavgång.....	13
5.1.5	Information om lönevaxling	13
5.2	Förtroendevalda.....	14
6	Tryggande av kommunens pensionsåtagande.....	15

Sammanfattning

1.1 Beslutsordning

- Kommunfullmäktige beslutar om policy för pension.
- Kommunstyrelsen är högsta ansvariga organ i pensionsfrågor för anställda i kommunen och beslutar i övergripande och principiella pensionsfrågor. Kommunstyrelsen är också pensionsmyndighet för förtroendevaldas pensioner.
- Beslut i övrigt enligt policy för pension, se respektive avsnitt

1.2 Pension till anställda

Fr o m den 1 januari 2014 gäller nytt tjänstepensionsavtal, AKAP-KL, för anställda födda 1986 och senare. Samtidigt kommer KAP-KL att gälla för anställda som är födda 1985 eller tidigare. Avtalen finns på www.skl.se.

Avtalen ger möjlighet till att komplettera pensionsförmåner vilket Vårgårda kommun valt att göra. Detta redogörs för i denna policy.

- Individuell överenskommelse om att omfattas av AKAP-KL för anställd född 1985 eller tidigare.
- Möjlighet att bevilja särskild avtalspension före 65 år om det finns särskilda skäl. Pensionen ska användas med stor restriktivitet.
- Avgångsvederlag kan i stället för att utbetalas kontant, helt eller delvis inbetalas till en tjänstepensionsförsäkring.
- Anställda har möjlighet att löneväxla till pensionsförsäkring via ett överenskommet månatligt bruttolöneavdrag.

1.3 Pension till chefer och nyckelpersoner

- Verksamhetschef och chefer som tillhör kommunförvaltningens ledningsgrupp har möjlighet att välja alternativ KAP-KL. Efter särskilt beslut kan även annan chef eller nyckelperson omfattas av denna möjlighet.

1.4 Pensionsinformation till anställda

- Kommunen har fastställt riktlinjer för information till anställda om pensionsrättigheter i anställningen.

1.5 Pension till förtroendevalda

- Förtroendevalda med uppdrag på heltid eller på deltid om minst 40 procent av heltid, omfattas av PBF (Pensionsbestämmelser för kommunalt förtroendevalda) som är i uppdrag före valet 2014.
- Förtroendevald som väljs för första gången valet 2014 eller som tidigare inte omfattats av pensionsbestämmelser för förtroendevalda, omfattas av OPF-KL (Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda). Bestämmelserna finns på www.skl.se

1.6 Tryggande av pensionsförmåner

- Kommunen tryggar avgiftsbestämd ålderspension, förmånsbestämd ålderspension samt pension till efterlevande genom försäkring. Löpande inbetalning av premie sker.
- Kommunen tryggar särskild avtalspension och pensionsförmåner enligt PBF genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldförs i samband med beviljad pension.
- Kommunen tryggar intjänad pension före 1998 genom beskattningsrätten. Pensionsåtagandet redovisas som en ansvarsförbindelse.
- Anställda har möjlighet att löneväxla till pensionsförsäkring via ett överenskommet månatligt bruttolöneavdrag.

2 Allmänt

2.1 Bakgrund

Intresset för pensionsfrågor har ökat på senare år. Anledningen är bland annat de individuella valmöjligheter som införts inom såväl det allmänna pensionssystemet som de kommunala och även andra sektors tjänstepensionsavtal.

2.2 Syfte

Policy för pension ska medverka till att stärka bilden av kommunen som en modern och attraktiv arbetsgivare samt stödja kommunens möjlighet att rekrytera, behålla och avveckla anställda.

Policy för pension ska även bidra till att pensionsfrågorna hanteras på ett tydligt, enhetligt och konsekvent sätt.

2.3 Uppdatering

Policy för pension ska ses över en gång per mandatperiod och uppdateras om det finns behov av det. Vid större förändringar i kommunen eller i lagar och kollektivavtal som har påverkan på pensionsområdet, kan policy för pension behöva ses över oftare.

2.4 Beslutsordning

Kommunfullmäktige beslutar om policy för pension. Kommunstyrelsen är kommunens högsta ansvariga pensionsorgan för anställda och beslutar i övergripande och principiella pensionsfrågor. Kommunstyrelsen är också pensionsmyndighet för förtroendevalda.

3 Pension till anställda

3.1 Allmänt

Från 1 januari 2014 gäller pensionsavtalet AKAP-KL (Avgiftsbestämd Kollektiv Avtalad Pension) för anställda som är födda 1986 eller senare. För anställda födda 1985 och tidigare gäller pensionsavtalet KAP-KL (Kollektiv Avtalad Pension), sedan 2006-01-01.

Äldre pensionsavtal kan fortfarande gälla i enskilda fall på grund av särskilda omständigheter.

Individuell överenskommelse kan träffas om att anställd född före 1986 ska omfattas av AKAP-KL i stället för KAP-KL enligt de regler som anges i AKAP-KL.

3.2 Förmånsbestämd ålderspension – Alternativ KAP-KL

3.2.1 Allmänt

I syfte att stärka kommunens möjlighet att rekrytera och behålla chefer och medarbetare finns möjlighet till alternativ KAP-KL.

Alternativ KAP-KL innebär att den förmånsbestämda ålderspensionen enligt KAP-KL byts mot en premiebestämd ålderspension. Övriga pensionsförmåner inom KAP-KL behålls oförändrade. Jämfört med den ordinarie förmånsbestämda ålderspensionen enligt KAP-KL, innebär alternativ KAP-KL större flexibilitet och möjlighet till individuell anpassning.

3.2.2 Kostnadsneutralitet

Alternativ KAP-KL är kostnadsneutral för kommunen. Pensionsförmånen tryggas genom försäkring och premien motsvarar den som kommunen skulle betalat för försäkring av förmånsbestämd ålderspension enligt KAP-KL.

3.2.3 Anställda som omfattas

Erbjudandet om alternativ KAP-KL omfattar förvaltningschef och chef som ingår i kommunförvaltningens ledningsgrupp. Efter särskilt beslut kan även annan chef eller nyckelperson med en pensionsgrundande inkomst över 8 inkomstbasbelopp omfattas.

3.2.4 Eget val

Anställd som kan omfattas av alternativ KAP-KL beslutar själv om han eller hon ska acceptera alternativ KAP-KL eller fortsätta att omfattas av den förmånsbestämda ålderspensionen enligt KAP-KL. Den anställde som valt alternativ KAP-KL väljer själv om premien ska placeras i traditionell försäkring eller fondförsäkring, samt om försäkringen ska innehålla återbetalningsskydd eller ej. Försäkringsbolag anvisas av kommunen.

3.2.5 Övrigt

En anställd som valt att omfattas av alternativ KAP-KL kan inte återgå till ordinarie KAP-KL så länge anställningen i kommunen består.

3.2.6 Utbetalning

Pensionen betalas ut efter överenskommelse med försäkringsbolaget, tidigast från 55 års ålder.

Pensionen kan tas ut under en begränsad tid eller i vissa fall livsvarigt. Kortaste utbetalningstid är vanligen fem år.

3.3 Särskild avtalspension enligt överenskommelse

Särskild avtalspension kan betalas ut på heltid eller deltid efter överenskommelse mellan kommunen och den anställde.

3.3.1 Beslut

Särskild avtalspension är ett arbetsgivarverktyg och ingen rättighet för den anställde. Pensionen ska användas med stor restriktivitet. Den kan beviljas då det råder speciella omständigheter, till exempel i samband med övertalighet, organisatoriska förändringar eller om det finns starka skäl av individuell karaktär. Beslut fattas efter individuell prövning.

Särskild avtalspension beviljas av

- a) Kommunstyrelsens ordförande när det gäller kommunchef.
- b) Kommunchef när det gäller chefer i kommunförvaltningens ledningsgrupp.
- c) Personalchefen när det gäller enskild anställd i övrigt.

Särskild avtalspension finansieras i normalfallet med centrala pensionsmedel.

3.3.2 Villkor

Den anställde bör ha uppnått 63 års ålder. Beroende av vilket pensionsavtal den anställde omfattas av gäller KAP-KLs respektive AKAP-KLs regler när så hänvisas.

3.3.3 Pensionens storlek

Särskild avtalspension avtalas i varje enskilt fall.

3.3.4 Utbetalning

Särskild avtalspension betalas ut månadsvis från den överenskomna tidpunkten till och med månaden innan 65 års ålder.

3.3.5 Samordning med förvärvsinkomst

Särskild avtalspension samordnas med förvärvsinkomst. Före samordning undantas dock ett belopp av förvärvsinkomsten som motsvarar ett prisbasbelopp.

Avgång med särskild avtalspension kan komma att påverka den anställdes allmänna pension, socialförsäkringsförmåner och ersättning från avtalsförsäkringarna. Kommunen kompenserar inte för sådan påverkan.

3.4 Utbetalning av avgångsvederlag

Om arbetsgivaren och den anställde träffar överenskommelse om avveckling med avgångsvederlag, finns det möjlighet för individen att istället för kontant utbetalning, få hela eller delar av avgångsvederlaget inbetalat till en tjänstepensionsförsäkring. Inbetalningen sker i form av en engångspremie till en genast eller senare börjande tjänstepensionsförsäkring.

Val om inbetalning av premie till tjänstepension måste göras innan beloppet är tillgängligt för lyftning.

Kommunen ska ha ett kostnadsneutralt synsätt varvid premien till tjänstepensionsförsäkringen ska räknas upp med skillnaden mellan sociala avgifter och särskild löneskatt.

3.5 Löneväxling till pension

3.5.1 Syfte

I syfte att stärka kommunens möjlighet att rekrytera och behålla kompetenta medarbetare i konkurrens med andra arbetsgivare, erbjuder kommunen möjlighet till löneväxling till pensionsförsäkring enligt nedan. Alla tillsvidareanställda kommer att få möjlighet till detta genom så kallad löneväxling, där de byter lön mot pensionsförmån genom ett bruttolöneavdrag.

3.5.2 Allmänt

Löneväxlingen sker via ett överenskommet månatligt bruttolöneavdrag som betalas till en av medarbetaren vald pensionsförsäkring. Lägsta bruttolöneavdrag är 500 kr och maxbeloppet är 20 procent av bruttolönen.

3.5.3 Kostnadsneutralitet

I syfte att göra löneväxlingen kostnadsneutral för kommunen, tillgodoräknas den anställde skillnaden mellan arbetsgivaravgifter på lön och den särskilda löneskatten på pensionsförmåner. Det innebär att löneväxlingsbeloppet för närvarande räknas upp med 6 procent. Premietillägget kan komma att justeras om förändring sker av skatter och/eller avgifter

Tilläggsbeloppet betalas ut månatligen till vald försäkring tillsammans med bruttolöneavdraget.

Kostnadsneutraliteten innebär också att förmåner som tjänstepension, sjuklön, etc skall beräknas på lön innan växling.

Lön innan löneväxling skall ligga till grund för framtida lönerevisioner och vid beräkning av lönerelaterade tillägg och avdrag, sjuklön eller pensionsförmåner enligt gällande kollektivavtal.

3.5.4 Påverkan på lagstadgade och kollektiva förmåner

Löneväxlingen kan komma att påverka den anställdes allmänna pension, socialförsäkringsförmåner och ersättningar från avtalsförsäkringarna eftersom dessa ersättningar baseras på faktiskt utbetald lön respektive sjukpenninggrundande inkomst. Löneväxling lämpar sig därför i första hand för den som efter växlingen har en årslön över 8,07 inkomstbasbelopp (ca 43 309 kr/mån 2019).

3.5.5 Eget val

Den anställda väljer själv om premien ska placeras i traditionell försäkring eller fondförsäkring och om försäkringen skall tecknas med eller utan återbetalningsskydd.

Försäkringsbolag anvisas av kommunen.

Medarbetare som vill löneväxla erhåller individuell rådgivning av pensionsrådgivare som kommunen utser.

3.5.6 Utbetalning

Pensionen betalas ut efter överenskommelse med försäkringsbolaget, tidigast från 55 års ålder. Pensionen betalas ut livsvarigt eller under en begränsad tid. Kortast utbetalningstid är vanligen fem år.

4 Pension till förtroendevalda

PBF (gamla bestämmelser)	OPF-KL (nya bestämmelser från 2014)
Pensionsreglemente för förtroendevalda med uppdrag på heltid eller deltid.	Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda
<i>Gäller för:</i> Förtroendevald som omfattas av pensionsbestämmelser i uppdrag före valet 2014	<i>Gäller för:</i> Förtroendevald som väljs för första gången i valet 2014 eller som tidigare inte omfattats av pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

4.1 OPF-KL

Kommunen har antagit OPF-KL att gälla från 2015. Se i matris ovan vem som kan omfattas.

Omställningsstöd	Pensionsbestämmelser
<i>Gäller för:</i> Förtroendevald med uppdrag på heltid eller på deltid motsvarande minst 40 procent av heltid och lämnar sitt uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid. Förtroendevald får dock inte uppnått i LAS §32a angiven pensionsålder som för närvarande är 67 år, när hon eller han lämnar sitt uppdrag.	<i>Gäller för:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Avgiftsbestämd ålderspension gäller alla förtroendevalda oavsett omfattning av uppdrag. • Sjukpension och familjeskydd gäller för förtroendevald med uppdrag på heltid eller på deltid motsvarande minst 40 procent av heltid.

4.1.1 OPF-KL Omställningsstöd

Omställningsstödet ska underlätta övergången till arbetslivet för förtroendevald, som haft uppdrag på minst 40 procent. Det förutsätts att den förtroendevalde aktivt verkar för att hitta annan försörjning. Det ekonomiska omställningsstödet kan kombineras med aktiva omställningsinsatser.

Kommunstyrelsen (pensionsmyndighet) har till uppgift att fastställa anvisningar för ansökan med mera, gällande finansiering av aktiva omställningsinsatser och/eller ekonomiskt omställningsstöd.

I enskilda fall där förtroendevald går från uppdrag i kommunen till uppdrag i landsting kan kommunen träffa överenskommelse med landstinget om hantering av kvalifikationstider och eventuell kostnadsfördelning.

4.1.2 Aktiva omställningsinsatser

Eftersom alla individer har olika förutsättningar måste kommunstyrelsen i varje enskilt fall fatta beslut om insatsernas innehåll och kostnader. Detta innebär att omställningsinsatserna kan skilja sig åt mellan olika individer.

Ledning kan hämtas från Omställningsfonden eller andra system för omställning på Arbetsmarknaden avseende exempelvis typ av insatser och kostnadsram.

4.1.3 Ekonomiskt omställningsstöd

För varje år förtroendevald innehaft uppdrag utbetalas ekonomiskt omställningsstöd i tre månader. Det ekonomiska omställningsstödet utbetalas under högst tre år och samordnas från och med år två.

För att få rätt till ekonomiskt omställningsstöd krävs en skriftlig ansökan till kommunstyrelsen innan handläggning om eventuellt omställningsstöd inleds.

4.1.4 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd har förtroendevald som lämnat sitt uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd upphört. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges för ett år i taget och som längst till och med kalendermånaden innan förtroendevalde uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

Ansökan görs årligen.

4.1.5 Aktivitetsrapport

Den som har ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd ska lämna en aktivitetsrapport till kommunstyrelsen en gång per kvartal. I rapporten redovisas vad personen har gjort för att hitta egen försörjning.

I enskilda fall där förtroendevald går från uppdrag i kommunen till uppdrag i landsting kan kommunen träffa överenskommelse med landstinget om hantering av kvalifikationstider och eventuell kostnadsfördelning.

4.1.6 OPF-KL Pensionsbestämmelser

Pensionsbestämmelserna tillämpas på förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges. Se matris ovan om vad som gäller vem.

Pensionsbestämmelserna är utformade för att kunna tillämpas på förtroendevalda som nyttillträder ett eller flera uppdrag efter valet 2014 eller på förtroendevald som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF eller andra pensionsbestämmelser för förtroendevald.

För att få rätt till ålderspension, sjukpension, efterlevandeskydd eller familjeskydd krävs skriftlig ansökan till kommunstyrelsen. Ansökan ska vara kommunstyrelsen tillhanda minst tre månader innan förtroendevald vill att pensionen skall betalas ut.

4.2 Ersättning för förlorad tjänstepensionsförmån

Förtroendevalda som inte har uppdrag motsvarande minst 40 procent av heltid omfattas inte av PBF eller OPF-KLs Omställningsstöd. Däremot finns rätt till Avgiftsbestämd ålderspension enligt OPF-KL. Därtill kommer kompensation för förlorad tjänstepensionsförmån. Kompensationen motsvarar 4,5 % av det belopp som utbetalats för förlorad arbetsinkomst.

Pensionsersättningen betalas ut efter begäran från den förtroendevalde senast i mars påföljande år. För att ersättning skall utbetalas krävs att den förtroendevalda kan visa att det kommunala förtroendeuppdraget medfört minskade tjänstepensionsavgifter. Ersättningen är inte underlag för Avgiftsbestämd ålderspension enligt OPF-KL.

Genom betalning av pensionsersättning enligt ovan, uppfyller kommunen sin lagliga skyldighet att ersätta den förtroendevalde för förlorad pensionsförmån.

5 Pensionsinformation

Enligt ”Riktlinjer för arbetsgivarens informationsansvar” är arbetsgivaren ansvarig för att anställda informeras om pensionsförmåner som tjänats in i anställningen. Anställda och förtroendevalda i kommunen kan vända sig till personalenheten med pensionsfrågor.

I övrigt erbjuder kommunen information enligt nedan. De muntliga informationsinsatserna genomförs antingen i egen regi eller med hjälp av extern kompetens.

5.1 Anställda

5.1.1 Nyanställda och förstagångsväljare

Kommunen genomför regelbundet information riktad till de som nyanställts under året. Syftet med informationen är att översiktligt informera om KAP-KL respektive AKAP-KL och det individuella valet, samt öka medvetenheten om individens ansvar för den framtida pensionen.

5.1.2 Under anställningen

Kommunens anställda får årligen information om intjänade pensionsförmåner i anställningen. Pensionsinformationen är skriftlig och lämnas i form av en pensionsprognos. Information om den avgiftsbestämda ålderspensionen fås från det försäkringsbolag den anställde valt.

Anställda i kommunen kan vända sig till personalenheten i olika pensionsfrågor.

5.1.3 Äldre anställda

Kommunen erbjuder med viss regelbundenhet information riktad till anställda som fyllt 60 år. Syftet är att informera om den kommande pensionen, bland annat olika möjligheter för uttag.

5.1.4 Vid pensionsavgång

Anställda som planerar att avgå med pension ska lämna skriftlig uppsägning om detta till närmaste chef senast tre månader före planerad pensionsavgång.

För begäran om utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, samt information om pensionsförmånens storlek, ska den anställde vända sig till valt försäkringsbolag.

5.1.5 Information om löneväxling

Kommunen tillhandahåller information om möjligheten att löneväxla till pensionsförsäkring.

5.2 Förtroendevalda

Förtroendevalda ska erhålla information om vilka pensionsbestämmelser som är tillämpliga.

För OPF-KL gäller att den förtroendevalda ska erhålla årliga uppgifter om den avgiftsbestämda pensionen, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

Förtroendevalda i kommunen kan vända sig till personalenheten i olika pensionsfrågor.

6 Tryggande av kommunens pensionsåtagande

Vårgårda kommun tryggar sina pensionsåtaganden på följande sätt:

Avgiftsbestämd ålderspension	Tryggas sedan 1998 genom försäkring. Löpande inbetalning av premie till den försäkring som den anställda har valt.
Förmånsbestämd ålderspension	Tryggas genom försäkring. Löpande inbetalning av premie.
Pension till efterlevande	Tryggas genom försäkring. Löpande inbetalning av premie.
Särskild avtalspension	Tryggas genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldförs i samband med beviljad pension.
Intjänad pension före 1998	Tryggas genom beskattningsrätten. Redovisas som en ansvarsförbindelse inom linjen i balansräkningen.
PBF (Pensionsbestämmelser för förtroendevalda)	Tryggas genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldförs i samband med beviljad pension.
OPF-KL (Omställningsstöd och pensionsbestämmelser för förtroendevalda)	Tryggas genom beskattningsrätten. Intjänade pensionsavgifter skuldförs löpande.
Alternativ KAP-KL för förvaltningschef, chef som tillhör kommunförvaltningens ledningsgrupp eller motsvarande.	Tryggas genom försäkring. Löpande inbetalning av premie till den försäkring som den anställda har valt.